

Ang Sulat ni Pablo sa mga

Taga Roma

Chapter 1

¹ *Ako* si Pablo nga alagad^a ni Cristo Jesus. Ginpili *ako* sang Dios nga mangin apostol sa pagwali sang iya Maayong Balita.

² Ining Maayong Balita ginpromisa sang Dios sang una paagi sa iya mga propeta, kag nasulat sa Balaan nga Kasulatan. ^{3,4} Amo ini ang balita parte sa iya Anak nga si Jesu-Cristo nga aton Ginoo: sa iya pagkatawo, kaliwat siya ni David; kag sa iya balaan nga espiritu,^b napamatud-an nga siya Anak sang Dios sa makagagahom nga paagi sang nabanhaw siya halin sa kamatayon. ⁵ Paagi kay Cristo nabaton namon ang bugay nga mangin apostol agod matuytuyan ang tanan nga mga tawo sa husto nga pagtuo kag pagsunod sa iya. Ginahimo namon ini para sa iya. ⁶ Kag kamo *nga mga tumuluo dira sa Roma* kaupod man sa mga tawo nga iya gintawag agod mangin mga sumulunod ni Jesu-Cristo.

⁷ *Ang akon sulat nga ini para* sa inyo dira sa Roma nga ginahigugma sang Dios kag gintawag nga mangin iya mga katawhan.

Kabay pa nga ang Dios nga aton Amay kag si Ginoong Jesu-Cristo maghatag sa inyo sang bugay kag paghidaet.

Ang Handom ni Pablo sa Pagkadto sa Roma

⁸ Una sa tanan nagapasalamat ako sa akon Dios paagi kay Jesu-Cristo para sa inyo tanan, kay ang inyo pagtuo ginasugid sa bug-os nga kalibutan. ⁹ Permi ako nagapangamuyo para sa inyo, kag nahibaluan ini sang Dios nga akon ginaalagaran sa bug-os ko nga tagipusuon sa akon pagwali sang Maayong Balita parte sa iya Anak. ¹⁰ Permi ako nagapangamuyo sa Dios nga kon mahimo itugot niya nga makakadto ako dira sa inyo. ¹¹ Dako gid ang akon handom nga makita ko kamo agod mapaambit ko sa inyo ang mga bugay nga espirituhanon nga makapalig-on sa inyo. ¹² Ang buot ko silingon, nga magbinuligay kita sa pagpalig-on paagi sa akon pagtuo kag sa inyo pagtuo.

¹³ Mga utod, gusto ko nga mahibaluan ninyo nga makapila na ako nagplano nga magkadto dira sa inyo, pero permi lang may kasablagan. *Gusto ko nga makakadto dira* agod nga may mga tawo man ako nga mabuligan nga magtuo kay Cristo, pareho sang natabo sa iban man nga mga indi Judio *sa mga lugar nga akon ginkadtuan*. ¹⁴ Kay may katungdanan ako *sa pagwali sa tanan nga mga tawo*, sa mga may tinun-an kag sa wala, kag sa mga may alam kag sa wala. ¹⁵ Gani dako gid ang akon handom nga makawali man sang Maayong Balita dira sa inyo sa Roma.

Ang Gahom sang Maayong Balita

¹⁶ Wala ko ginakahuya ang pagwali sang Maayong Balita. Kay amo ini ang gahom sang Dios sa pagluwas sa tanan nga nagatuo, una sa mga Judio, kag dason sa mga indi Judio. ¹⁷ Kay ginapahayag sa Maayong Balita nga ginapakamatarong sang Dios ang mga tawo paagi gid lang sa pagtuo. Suno sa Kasulatan, “Ang tawo nga ginapakamatarong sang Dios tungod sa iya pagtuo magakabuhi.”

Ang Sala sang Tawo

¹⁸ Ginapakita sang aton Dios nga sa langit ang iya kaakig sa mga malain nga ginahimo sang mga tawo nga kontra sa iya kabubut-on. Ang mga malain nga ila ginahimo amo ang nagapugong sa ila sa pagkilala

^a 1 alagad: *sa literal*, ulipon

^b 4 kag sa iya balaan nga espiritu; *ukon* kag paagi sa balaan nga Espiritu

sang kamatuoran.¹⁹ Kay sarang nila kuntani mahibaluan ang parte sa Dios tungod nga ginpakita ini sang Dios sa ila.²⁰ Matuod nga indi ta makita ang Dios, pero halin pa sang pagtuga sang kalibutan, ang iya wala katapusan nga gahom kag pagka-Dios napahayag na paagi sa mga butang nga iya gintuga. Gani wala sila sang may ibalibad sa iya.²¹ Bisan nahibaluan nila nga may Dios, wala sila nagapadungog kag nagapasalamat sa iya. Sa baylo, nangin wala sing pulos ang ila mga panghunahuna. Nadulman ang ila mga hunahuna nga indi makaintiendi sang kamatuoran.²² Nagasiling sila nga sila mga maalam, pero nagaguwa nga sila mga buang-buang.²³ Kay wala sila nagasimba sa Dios nga wala sing kamatayon, kundi ang ila ginasimba amo ang ginhimo nga mga dios-dios nga kaangay sang mga tawo nga may kamatayon, mga pispis, mga sapat nga apat ang tiil, kag mga sapat nga nagakamang.

²⁴ Tungod sang ila kabuangan ginpabay-an sila sang Dios sa paghimo sang malaw-ay nga mga butang nga ila nagustuhan, kag ang resulta, makahuluya ang ginahimo nila sa ila kapareho nga lalaki ukon babayi.²⁵ Ginabayluhan nila sang kabutigan ang kamatuoran parte sa Dios. Ginasimba nila kag ginaalagad ang mga tinuga sang Dios, kag indi ang Manunuga nga dalayawon sa wala sang katapusan. Amen!

²⁶ Tungod nga ang mga tawo indi magkilala sa Dios, ginpabay-an niya sila sa paghimo sang makahuluya nga mga butang nga ila naluyagan. Ang mga babayi nagaginawi batok sa natural nga paggamit sang ila lawas, tungod kay ang ila kapareho nga babayi amo ang ila ginauluasawa.²⁷ Amo man ang mga lalaki, sa baylo nga maggamit sila sang babayi, nga amo ang natural, ang ila kailigbon yara sa ila kapareho nga lalaki. Makahuluya ang ila ginahimo sa lawas sang ila kapareho nga mga lalaki. Kag tungod sa sining ginahimo nila nga indi husto, silutan sila sang Dios sang silot nga bagay gid sa ila.

²⁸ Tungod nga indi sila magkilala sa Dios, ginpabay-an niya sila sa ila hunahuna nga indi makapili sang husto. Gani ginahimo nila ang mga butang nga indi dapat himuon.²⁹ Nangin ulipon sila sang tanan nga klase sang kalainan, kalautan, kadalok, kag kahisa. Yara man sa ila ang pagpamatay, pag-ilinaway, pagkadayaon, kag ang paghunahuna sang mga malain nga himuon nila sa ila isigkatawo. Nagakutsokutso sila³⁰ kag nagapanglibak sa ila isigkatawo. Akig sila sa Dios, wala nagatahod sa ila isigkatawo, bugalon, hambog, kag nagapangita sila sang paagi sa paghimo sang malain. Wala sila nagatuman sa ila mga ginikanan,³¹ wala pulos ang ila hunahuna, indi masaligan, kag wala sing kaluoy bisan pa sa ila pamilya.³² Nahibaluan nila nga ang Dios nagsiling nga ang mga tawo nga nagahimo sini nga mga sala takos sang kamatayon, pero padayon gihapon ang ila paghimo. Kag indi lang ina, kundi nalipay pa gid sila kon may makita sila nga nagahimo pareho sang ila ginahimo.

Chapter 2

Ang Paghukom sang Dios

¹ Karon, makasiling ka nga bagay sila silutan sang Dios kay masyado kalain ang ila ginahimo. Pero ikaw nga nagasiling sina ginasentensyahan mo man ang imo kaugalingon, kay ginapakalain mo sila pero ikaw mismo amo man ang imo ginahimo.² Nahibaluan ta nga matarong ang paghukom sang Dios sa mga tawo nga nagahimo sang malain.^{3,4} Pero sin-o ka nga nagahukom sa iban nga amo man ang imo ginahimo? Siguro nagahunahuna ka nga tungod ang Dios maayo, mabinatason, kag mapinasensyahan, makalikaw ka sa iya paghukom. Wala ka bala makahibalo nga ang kaayo sang Dios nagahatag sang kahigayunan nga maghinulsol ka?⁵ Pero tungod nga matig-a ang imo ulo kag indi ka maghinulsol, ginadugangan mo ang imo silot sa pag-abot sang adlaw nga ang Dios magahukom. Sa sina nga adlaw makita sang tanan nga matarong ang iya paghukom.⁶ Kay ang Dios magabalos sa tagsa-tagsa suno sa iya mga binuhatan.⁷ May mga tawo nga nagapadayon sa paghimo sang maayo tungod nga ginahandom nila nga dayawon sila *sang Dios*, padunggan, kag hatagan sang kabuhi nga wala sang kamatayon. Ina nga mga tawo hatagan sang kabuhi nga wala sang katapusan.⁸ Pero may mga tawo man nga maiyaiyahon nga nagasikway sang kamatuoran kag nagasunod sa kalainan. Makita sini nga mga tawo ang kaugot kag kaakig sang Dios.⁹ Kay ang tanan nga mga tawo nga nagahimo sang malain magaantos gid, una anay ang mga Judio kag dason ang mga indi

Judio. ¹⁰ Pero ang mga tawo nga nagahimo sang maayo, dayawon kag padunggan *sang Dios*, kag mangin maayo ang ila kahimtangan, una anay ang mga Judio kag dason ang mga indi Judio. ¹¹ Kay ang Dios wala sang pinilian sa iya paghukom.

¹² Ang mga tawo nga nagahimo sang sala mawala, bisan wala sila kahibalo parte sa Kasuguan *ni Moises*. Ang mga tawo iya nga nakahibalo sang Kasuguan *ni Moises* pero nagapadayon sa paghimo sang sala, hukman man sang Dios, pero ang Kasuguan mismo ang iya gamiton sa paghukom sa ila. ¹³ Kay ang ginapakamatarong sang Dios amo ang nagatuman sang Kasuguan kag indi ang nagapamati lang. ¹⁴ Ang mga indi Judio wala kahibalo sang Kasuguan *ni Moises*. Pero kon ginahimo nila ang nasulat sa Kasuguan, nagapakita lang nga bisan wala sila makahibalo sang Kasuguan, nahibaluan nila kon ano ang husto nga himuon. ¹⁵ Ang ila ginahimo nga maayo nagapakita nga ang ginatudlo sang Kasuguan yara sa ila tagipusuon. Kay ang ila konsensya pati ang ila mga pagdiskusyon nagapamatuod kon husto ukon indi ang ila ginahimo. ¹⁶ Kag suno sa Maayong Balita nga akon ginatudlo, ina ipadumdom sa ila ni Jesu-Cristo sa adlaw nga siya pahukmon sang Dios sa tanan nga mga tawo. Hukman niya ang tanan nila nga mga tinago sa ila hunahuna.

Ang mga Judio kag ang Kasuguan

¹⁷ Karon, kamo nga nagasiling nga kamo mga Judio, nagasalig kamo sa Kasuguan kag nagapabugal pa nga malapit kamo sa Dios. ¹⁸ Nahibaluan ninyo kon ano ang luyag sang Dios kag kon ano ang labing maayo nga himuon, tungod kay natun-an ninyo ini sa Kasuguan. ¹⁹ Nagasalig kamo nga makatudlo kamo sa mga tawo nga bulag *sa kamatuoran* kag makahatag sang kasanag sa mga tawo nga nadulman *ang ila hunahuna*. ²⁰ Nagasalig man kamo nga manugtudlo kamo sa mga tawo nga mahinay mag-intiendi kag sa mga *tawo nga bata pa kon parte sa Dios*. Amo ina ang inyo hunahuna tungod kay nagasalig kamo nga nahibaluan ninyo ang husto nga kaalam kag kamatuoran paagi sa Kasuguan. ²¹ Nagatudlo kamo sa iban, pero wala ninyo ginatudlui ang inyo kaugalingon. Nagatudlo kamo nga indi magpangawat, pero nagapangawat kamo. ²² Nagatudlo kamo nga indi magpanginbabayi ukon magpanginlalaki, pero amo man ina ang inyo ginahimo. Nahigkuan gid kamo sa mga rebulto *nga ginasimba sang mga indi Judio*, pero nagapangawat kamo sa ila mga simbahan. ²³ Nagapabugal kamo nga yara sa inyo ang Kasuguan *sang Dios*, pero ginapakahuy-an ninyo ang Dios tungod sang inyo paglapas sang Kasuguan. ²⁴ Ang Kasulatan nagasiling, “Tungod sa inyo *nga mga Judio*, ginapakamalaot sang mga indi Judio ang Dios.”

²⁵ *Nagasalig kamo nga kamo pinili sang Dios tungod sang inyo pagkatinuli*. Ang pagkatinuli may pulos lang kon ginatuman ninyo ang Kasuguan. Pero kon wala ninyo ginatuman ini, pareho lang kamo sa mga *indi Judio nga wala natuli*. ²⁶ Kag amo man sa mga tawo nga indi tinuli: kon sila nagatuman sang Kasuguan, ginakabig man sila sang Dios nga mga tinuli. ²⁷ Gani kamo nga mga Judio pakalainon nila tungod nga ginalapas ninyo ang Kasuguan, bisan yara sa inyo ining ginsulat nga Kasuguan kag bisan natuli kamo. Sila iya nagatuman sang Kasuguan bisan wala sila natuli. ²⁸ Kon sa bagay sin-o gid bala ang matuod nga Judio kag matuod nga tinuli? Indi ang tawo nga ang iya ginikanan Judio kag ang iya pagkatinuli sa guwa lang. ²⁹ Ang matuod nga Judio amo ang tawo nga nagbag-o ang iya kabuhi paagi sa bulig sang Espiritu *Santo* kag indi tungod kay natuli siya suno sa Kasuguan. Ang tawo nga pareho sina ginadayaw sang Dios bisan wala siya ginadayaw sang mga tawo.

Chapter 3

¹ Kon amo sini, *basi mamangkot kamo kon bala* may bintaha ang aton pagka-Judio ukon may pulos ang aton pagkatinuli? ² Sa matuod, madamo ang bintaha sa aton. Una sa tanan, gintugyan sa aton ang pulong sang Dios. ³ Bisang matuod nga may mga Judio nga wala nagatuman sa pulong sang Dios, indi gid mahimo nga indi niya pagtumanon ang ginpromisa niya sang una. ⁴ Bisang ang tanan nga mga tawo butigon, ang Dios masaligan sa gihapon sa iya mga pulong. Pareho sang ginasiling sang Kasulatan,

“Mapamatud-an nga matarong ang imo mga ginahambal,
Kag permi magaguwa nga husto ang imo paghukom.”

⁵ Karon, *basi may magsiling*, “Kon ikomparar ang amon ginahimo nga malain sa ginahimo sang Dios, makita nga maayo ang Dios. Gani kon makita ang kaayo niya tungod sa amon ginahimo nga malain, indi matarong ang Dios kon silutan niya kami tungod sa amon ginahimo.” Ina nga mga pulong kabuangan. ⁶ Indi ina mahimo! Tungod nga kon amo sina, paano ang paghukom sang Dios sa mga tawo diri sa kalibutan?

⁷ *Basi may magsiling pa gid*, “Kon paagi sa amon pagbinutig magaguwa nga indi butigon ang Dios kag sa sini madayaw siya, ngaa silutan kami bilang makasasala?” ⁸ Ang ina nga rason nagasiling nga maayo ang maghimo sang malain agod magaguwa ang maayo. Suno sa mga tawo nga gusto magguba sa amon, amo ini kuno ang amon ginatudlo. Ina nga mga tawo dapat gid man nga silutan *sang Dios*.

Ang Tanan nga mga Tawo Makasasala

⁹ Siguro nagahunahuna kamo nga mas maayo pa kita sa mga tawo nga indi Judio. Indi ina matuod! Ginpahayag ko na nga ang tanan nga mga tawo, Judio man ukon indi, makasasala. ¹⁰ Kay amo gid ini ang ginasiling sang Kasulatan:

“Wala gid sing bisan isa nga matarong;

¹¹ wala gid sang bisan isa nga nakaintiendi parte sa Dios, kag wala gid sing may nagatinguha sa pagkilala sa iya.

¹² Ang tanan nagsipak sa matuod nga dalan kag nangin wala sing pulos sa Dios.

Wala gid sing may nagahimo sing maayo bisan isa.”

¹³ “Ang ila tutunlan pareho sang bukas nga lulubngan nga mabaho, kay pulos pangdaya ang nagaguwa sa ila mga baba.”

“Kon maghambal sila, ang ila dila pareho sang dalit sang man-og.”

¹⁴ “Ang nagaguwa sa ila mga baba pulos masakit nga mga pagpasipala.”

¹⁵ “Sa diutay lang nga kabangdanan nagapamatay sila dayon.

¹⁶ Bisan diin sila magkadto nagabilin sila sang gamo kag kalisod.

¹⁷ Wala sila sing may nahibalan parte sa maayo nga pag-inupdanay.”

¹⁸ “Kag wala gid sila sing kahadlok sa Dios.”

¹⁹ Karon, nahibalan ta nga kon ano ang ginasiling sang Kasuguan, ginasiling ini sa aton nga mga Judio nga nagakabuhi sa idalom sang Kasuguan. Gani indi kita makasiling nga indi kita pagsilutan. Ang tanan magapanabat sa Dios tungod sa ila mga sala. ²⁰ Kay wala gid sing tawo nga pakamatarungon sa atubangan sang Dios paagi sa pagtuman sang Kasuguan. Ang Kasuguan ginhatag sa tawo agod ipakita nga siya makasasala.

Ang Paagi Kon Paano Ginapakamatarong sang Dios ang mga Tawo

²¹ Pero karon ginpahayag na kon paano ginapakamatarong sang Dios ang tawo. Ini indi paagi sa pagtuman sang Kasuguan. Ang Kasuguan mismo kag ang ginsulat sang mga propeta nagapamatuod sini.

²² Ginapakamatarong sang Dios ang tawo paagi sa pagtuo kay Jesu-Cristo, kay ang Dios wala sing pinilian. Gani ang bisan sin-o nga magtuo kay Jesu-Cristo ginapakamatarong niya. ²³ Kay ang tanan nga mga tawo nagpakasala kag indi takos sa panulok sang Dios. ²⁴ Pero tungod sa bugay sang Dios, ginapakamatarong kita paagi kay Cristo Jesus nga nagtubos sa aton, kag ini regalo sang Dios. ²⁵ Ginpadala siya sang Dios sa

kalibutan agod ihalad ang iya kabuhi para madula ang kaakig sang Dios sa aton, kag paagi sa iya dugo mapatawad kita sa aton mga sala kon magtuo kita sa iya. Ginhimo ini sang Dios sa pagpakita nga siya matarong. Kay sang una ginpaligad niya ang ila mga sala tungod nga mabinatason siya. Dapat kuntani ginsilutan na sila.²⁶ Pero karon ginhalad na niya ang kabuhi ni Cristo para sa pagpakita nga siya matarong. Tungod sa iya ginhimo nagaguwa nga matarong ang Dios bisan pa nga ginapakamatarong niya ang bisan sin-o nga nagatuo kay Jesus.

²⁷ Gani wala gid sang bisan sin-o nga makapabugal. Kon ginapakamatarong kita sang Dios tungod sa aton pagtuman sang Kasuguan, makapabugal kita. Pero ang matuod, indi kita makapabugal tungod nga ginapakamatarong kita sang Dios paagi sa aton pagtuo.²⁸ Kay nagapati kita nga ginapakamatarong sang Dios ang tawo paagi sa pagtuo kag indi sa iya pagtuman sang Kasuguan.²⁹ Kon indi matuod ini, ang Dios, Dios lang sang mga Judio kag indi Dios sang mga indi Judio. Pero Dios man siya sang mga indi Judio,³⁰ kay may isa lamang ka Dios. Kag pakamatarongon niya ang mga Judio kon sila magtuo *kay Jesus*, kag amo man ang mga indi Judio kon magtuo man sila *kay Jesus*.³¹ Ini wala nagakahulugan nga ginasiway ta ang Kasuguan, kundi ginatuman ta ang iya husto nga katuyuan.

Chapter 4

Si Abraham Bilang Sulundan

¹ Bilang sulundan sang pagpakamatarong sang Dios sa mga tawo, tan-awa bala ninyo si Abraham nga amay naton nga mga Judio.² Kon ginpakamatarong siya *sang Dios* tungod sang iya mga binuhatan, kuntani may ipabugal siya. Pero ang matuod, wala siya sing may ipabugal sa Dios.³ Nahibaluan ta ini tungod nga ang Kasulatan nagasiling, “Nagtuo si Abraham sa Dios, kag tungod sang iya pagtuo ginpakamatarong siya *sang Dios*.”⁴ Ang tawo nga nagaobra ginahulan. Ang suhol indi makabig nga regalo tungod kay iya ini ginpangabudlayan.⁵ Pero ginpakamatarong kita sang Dios tungod sa aton pagtuo sa iya nga nagapakamatarong sa makasasala, kag indi tungod sa aton mga binuhatan.⁶ Amo man ini ang buot silingon ni David sang nagsiling siya nga bulahan ang tawo nga ginpakamatarong sang Dios indi tungod sa iya mga binuhatan.

⁷ *Nagsiling siya,*

“Bulahan ang mga tawo nga ang ila mga sala ginatawad kag wala na ginadumdom sang Dios.

⁸ Bulahan ang tawo nga ang iya mga sala indi na pag-isipon sang Ginoo batok sa iya.”

⁹ Ining mga ginhambal ni David indi lang para sa mga Judio, kundi para man sa mga indi Judio. Nahibaluan ta ini tungod nga nasambit na namon ang Kasulatan nga nagasiling, “Nagtuo si Abraham sa Dios, kag tungod sang iya pagtuo ginpakamatarong siya *sang Dios*.”¹⁰ San-o bala ini natabo? Indi bala ang pagpakamatarong sa iya natabo sa wala pa siya matuli?¹¹ Gintuli siya *sang ulihi* bilang tanda nga ginpakamatarong siya sang Dios tungod sang iya pagtuo sa wala pa siya matuli. Amo ina nga si Abraham nangin amay^a sang tanan nga wala natuli pero nagatuo *sa Dios*; kag tungod sa ila pagtuo ginpakamatarong sila sang Dios.¹² Si Abraham amay man sang mga tinuli, indi tungod sang ila pagkatinuli, kundi tungod nga nagatuo sila subong nga nagtuo ang aton amay nga si Abraham sa wala pa siya matuli.

Ang Promisa sang Dios Nabaton Paagi sa Pagtuo

¹³ Sang una, nagpromisa ang Dios kay Abraham kag sa iya mga kaliwat nga ang kalibutan mangin iya. Ginpromisa ini indi tungod nga gintuman ni Abraham ang Kasuguan, kundi tungod nga ginpakamatarong siya paagi sa iya pagtuo.¹⁴ Kon ang mga nasakop sa Kasuguan^b amo lang ang makabaton sang ginpromisa

^a 11 amay: *buot silingon*, espirituhanon nga amay.

^b 14 ang mga nasakop sa Kasuguan: *buot silingon*, ang mga Judio nga nagahimulat nga magsunod sa Kasuguan ni Moises.

sang Dios, wala sing pulos ang aton pagtuo sa Dios, kag amo man ang promisa sang Dios^a.¹⁵ Ang Kasuguan amo ang kabangdanan kon ngaa may pagsilot ang Dios. Kon wala sing Kasuguan, wala man sing paglapas.

¹⁶ Gani ang promisa sang Dios ginabasi sa pagtuo, agod mangin regalo sang Dios kag mangin pamatuod nga ini mabaton sang tanan nga mga kaliwat ni Abraham – indi lamang sa mga *Judio nga* nasakop sa Kasuguan kundi sa mga *indi Judio nga* nagatuo man pareho kay Abraham. Kay si Abraham amo ang amay sang tanan nga nagatuo, Judio man ukon indi.¹⁷ Nagasiling ang Kasulatan, “Ginhimo ko ikaw nga amay sang madamo nga mga nasyon.” Gani sa atubangan sang Dios, siya aton amay. Kag ang Dios nga gintuohan ni Abraham amo man ang Dios nga nagahatag sing kabuhi sa mga patay^b kag nagatuga sang mga butang nga wala pa.¹⁸ Bisan wala na gid sing paglaom nga mangin amay, nagtuo gihapon si Abraham nga tumanon sang Dios ang iya ginpromisa sa iya nga siya mangin amay. Gani sa iya pagtuo, nangin amay siya sang madamo nga mga nasyon, suno gid sa ginsiling sang Dios sa iya.¹⁹ Sang nagpromisa ang Dios kay Abraham, mga 100 na ka tuig ang iya edad, kag nahibaluan niya nga tigulang na siya kag imposible nga makapabata pa. Nahibaluan man niya nga ang iya asawa indi makabata tungod nga baw-as si Sara. Pero wala nagluya ang iya pagtuo sa Dios.²⁰ Wala gid siya nagduhaduha sa promisa sang Dios, kundi nagtuo siya. Gani ginpabakod siya sang Dios. Kag gindayaw niya ang Dios²¹ tungod nga nagsalig gid siya nga sarang ang Dios magtuman sang iya ginpromisa.²² Gani tungod sa pagtuo ni Abraham ginpakamatarong siya *sang Dios*.²³ Pero ang ginsulat sa Kasulatan nga “ginpakamatarong siya” ginsulat indi lang para kay Abraham,²⁴ kundi para man sa aton. Pakamatarungan man kita kon nagatuo kita sa nagbanhaw kay Jesus nga aton Ginoo.²⁵ Ginpatay si Jesus tungod sa aton mga sala, kag ginbanhaw siya agod pakamatarungan kita.

Chapter 5

Maayo na ang aton Relasyon sa Dios

¹ Karon, tungod kay ginpakamatarong na kita paagi sa pagtuo *kay Jesu-Cristo*, maayo na ang aton relasyon sa Dios. Ini natabo tungod sa ginhimo sang aton Ginoong Jesu-Cristo.² Paagi sa iya kag tungod sa aton pagtuo nakabaton kita sang sini nga bugay sang Dios, kag nagakalipay kita sa paglaom nga makaambit kita sa iya kadungganan.³ Kag indi lang ina, kundi nagakalipay man kita sa aton mga pag-antos, kay nahibaluan ta nga paagi sa mga kalisod mangin mainantuson kita.⁴ Kag kon mainantuson kita nalipay ang Dios sa aton, kag kon ang Dios nalipay sa aton may paglaom kita nga maayo ang aton palaabuton.⁵ Kag indi mahimo nga indi ta mabaton ang aton ginalauman tungod nga paagi sa Espiritu Santo nga ginpadala sa aton, nahibaluan ta nga ginahigugma kita sang Dios.

⁶ Hunahunaa bala ninyo ang gugma sang Dios sa aton. Sang wala kita sing sarang mahimo *agod makalikaw sa silot*, nagpanginmatay si Cristo para sa *aton nga* mga makasasala sa tion nga gintalana sang Dios.⁷ Mabudlay sa isa ka tawo nga magpanginmatay para sa tawo nga matarong. Siguro may yara gid man nga magpanginmatay para sa maayo nga tawo.⁸ Pero si Cristo nagpanginmatay para sa aton bisan sang mga makasasala pa kita. Sa sini nga paagi ginpakita sang Dios ang iya paghigugma sa aton.⁹ Kag tungod nga karon ginpakamatarong na kita sang Dios paagi sa dugo ni Cristo, makasiguro gid kita nga tungod kay Cristo makalikaw kita sa silot sang Dios *nga magaabot*.¹⁰ Sang una mga kaaway kita sang Dios, pero paagi sa pagkamatay sang iya Anak napabalik na ang aton maayo nga relasyon sa iya. Kag karon nga may maayo na kita nga relasyon sa Dios, daw ano pa gid ang pagluwas niya sa aton paagi sa kabuhi ni Cristo.¹¹ Kag indi lang ina, kundi nagakalipay kita karon sa aton relasyon sa Dios paagi sa aton Ginoong Jesu-Cristo. Paagi sa iya napabalik na ang aton maayo nga relasyon sa Dios.

^a 14 amo man ang promisa sang Dios: *buot silingon nga mangin wala sing pulos ang promisa sang Dios kay wala sing may makatuman sang Kasuguan*.

^b 17 patay: *pareho sa patay si Abraham kag si Sara kay tigulang na sila kag baw-as*.

Si Cristo kag si Adan

¹² Ang sala nagsulod sa kalibutan tungod sang paglapas ni Adan sa sugo sang Dios, kag ang iya sala nagdala sang kamatayon. Gani nag-abot ang kamatayon sa tanan nga mga tawo, tungod kay ang tanan nakasala. ¹³ Kay yari na sa kalibutan ang sala sa wala pa mahatag sang Dios ang Kasuguan sa mga tawo. Pero kon wala sing Kasuguan, ang sala wala ginakabig batok sa tawo. ¹⁴ Pero halin kay Adan hasta kay Moises, naggahom na ang kamatayon sa mga tawo bisan pa sa mga wala nakasala pareho sang paglapas ni Adan sa sugo sang Dios sa iya.

Si Adan amo ang larawan sang isa nga magaabot. ¹⁵ Pero *ining duha indi pareho, tungod kay ang regalo sang Dios indi mapaanggid sa sala ni Adan.* Matuod gid nga ang sala ni Adan nagdala sing kamatayon sa madamo nga mga tawo, pero labaw pa gid ang bugay sang Dios nga amo ang regalo nga nag-abot sa madamo nga mga tawo paagi sa isa ka tawo nga si Jesu-Cristo. ¹⁶ Ang regalo sang Dios indi mapaanggid sa sala ni Adan. Ang sala ni Adan nagdala sing silot, pero tungod sa ginhimo ni Cristo, bisan madamo ang aton ginhimo nga mga sala, ginpakamatarong kita sang Dios. ¹⁷ Kon tungod sa sala sang isa ka tawo *nga si Adan* ang tanan mapatay, daw ano pa gid ka dako ang resulta sang ginhimo sang isa ka tawo nga si Jesu-Cristo. Kay ang mga tawo nga nagabaton sang dako nga bugay kag regalo sang Dios paagi kay Cristo ginapakamatarong sang Dios, kag magaangkon sila sang kabuhi. ¹⁸ Gani tungod sa sala sang isa ka tawo, ang tanan ginhukman nga silutan. Subong man, tungod sa ginhimo nga matarong sang isa ka tawo, ginpakamatarong sang Dios ang tanan,^a kag hatagan sila sang kabuhi. ¹⁹ Tungod sang isa ka tawo nga wala nagtuman sa Dios madamo ang nangin makasasala. Subong man, tungod sang pagtuman sang isa ka tawo madamo ang pakamatarongon *sang Dios*. ²⁰ Ginhatag sang Dios ang Kasuguan agod makita sang mga tawo nga madamo ang ila paglapas, kag nagadugang pa gani kon may Kasuguan. Pero bisan nagdugang ang sala, nagdugang pa gid ang bugay sang Dios. ²¹ Gani subong nga ang sala naggahom sa tanan nga tawo kag nagresulta sang kamatayon, ang bugay sang Dios nagagahom kag nagaresulta sang kabuhi nga wala sing katapusan. Kay tungod sa ginhimo ni Jesu-Cristo nga aton Ginoo ginpakamatarong na kita sang Dios.

Chapter 6

Karon Bag-o na ang Aton Kabuhi

¹ Karon ano ang aton masiling? Magpadayon bala kita sa pagpakasala agod magdugang pa gid ang bugay sang Dios sa aton? ² Indi gid! Indi mahimo nga magpadayon kita sa pagpakasala kay napatay na kita sa sala.^b ³ Nakahibalo kamo nga sang pagbautiso sa aton sa *paghiusa* kay Jesu-Cristo nagakahulugan nga kaupod man kita sa iya kamatayon. ⁴ Gani ang pagbautiso sa aton nagapakilala nga sang napatay si Cristo, kita napatay man kag ginlubong upod sa iya, agod subong nga si Cristo ginbanhaw sang makagagahom nga Amay, kita magakabuhi man sang bag-o nga kabuhi.

⁵ Kag kon nahiusa kita kay Cristo sa iya kamatayon, sigurado gid nga makaangkon kita sang bag-o nga kabuhi pareho sang natabo sa iya sang siya ginbanhaw. ⁶ Nahibaluan ta nga ang aton daan nga pagkatawo nga makasasala ginlansang na sa krus kaupod ni Cristo agod mapatay. Amo ina nga indi kita dapat ulipunon sang sala. ⁷ Kay kon ang tawo patay na, hilway na siya sa gahom sang sala. ⁸ Kag kon kita napatay upod kay Cristo, nagatuo kita nga mabuhi man kita upod sa iya. ⁹ Kay nakahibalo kita nga tungod si Cristo nabanhaw, indi na mahimo nga mapatay siya liwat. Wala na sing gahom ang kamatayon sa iya. ¹⁰ Napatay siya sang makaisa gid lang para sa mga sala *sang mga tawo*, kag indi na gid ini maliwat. Buhi siya karon kag ang iya kabuhi para sa Dios. ¹¹ Gani tungod nga kamo yara na kay Cristo Jesus, kabiga ninyo nga ang inyo kaugalingon patay na sa sala,^c kag karon nagakabuhi na kamo para sa Dios.

^a 18 ang tanan: *buot silingon*, ang tanan nga nagatuo ukon nagabaton sang iya bugay.

^b 2 napatay na kita sa sala: *buot silingon*, ang sala wala na labot ukon gahom sa aton.

^c 11 patay na sa sala: *buot silingon*, ang sala wala na labot ukon gahom sa aton.

¹²Indi na ninyo pagtuguti ang sala nga maggahom sa inyo lawas nga may kamatayon agod indi na kamo magtuman sang iya kailigbon. ¹³Indi ninyo paggamita ang bisan ano nga parte sang inyo lawas sa paghimo sang sala. Kundi itugyan ninyo ang inyo bug-os nga lawas sa Dios agod gamiton niya sa maayo nga katuyuan. Himua ninyo ini bilang mga tawo nga gintubos halin sa kamatayon kag ginhatagan sang *bag-o nga kabuhi*. ¹⁴Gani ang sala indi dapat maggahom sa inyo, kay wala na kamo sa idalom sang Kasuguan, kundi yara na sa idalom sang bugay *sang Dios*.

Ang mga Nagahimo sang Matarong

¹⁵Karon, tungod nga kita wala na sa idalom sang Kasuguan kundi sa idalom na sang bugay *sang Dios*, magpakasala pa bala kita? Indi gid! ¹⁶Indi bala mga ulipon kita sang bisan ano nga aton ginatuman? Gani kon nagahimo kita sang sala, mga ulipon kita sang sala kag ang resulta sini kamatayon. Pero kon nagatuman kita sa Dios, mga ulipon kita sang Dios kag ang resulta sini amo nga pakamatarungon niya kita. ¹⁷Sang una mga ulipon kamo sang sala. Pero salamat sa Dios tungod karon tinagipusuon na ang inyo pagtuman sa mga kamatuoran nga gintudlo sa inyo. ¹⁸Ginhilway na kamo sang Dios sa gahom sang sala, kag karon ginusunod na ninyo ang matarong nga pagkabuhi. ¹⁹Ginagamit ko bilang halimbawa ang parte sa pagkaulipon agod madali ninyo mahangpan ang akon buot silingon. Sang una ginpaulipon ninyo ang inyo kaugalingon sa sala paagi sa paggamit ninyo sang inyo lawas sa paghimo sang malaw-ay nga mga butang kag kalautan. Kag ang resulta sini nangin malaot kamo. Pero karon, itugyan ninyo ang inyo kaugalingon bilang mga ulipon sang matarong nga pagkabuhi. Kag ang resulta sini mangin diosnon kamo.

²⁰Sang mga ulipon pa kamo sang sala, ang matarong nga pagkabuhi wala sa inyo. ²¹Ti ano nga kaayuhan ang inyo nakuha sa inyo pagkabuhi sang una nga karon ginakahuya na ninyo? Ang resulta sadto amo ang kamatayon. ²²Pero karon ginhilway na kamo sa sala kag mga ulipon na kamo sang Dios. Kag ang inyo nakuha amo ang diosnon nga pagkabuhi. Ang resulta sini amo ang kabuhi nga wala sing katapusan. ²³Kay ang bayad sang sala amo ang kamatayon, pero ang kabuhi nga wala sing katapusan amo ang regalo sang Dios sa mga yara kay Cristo Jesus nga aton Ginoo.

Chapter 7

Wala na Kita sa Idalom sang Kasuguan

¹Mga utod, nakahibalo kamo parte sa kasuguan. Gani nasiguro ko nga mahangpan ninyo ang akon ipathag sa inyo nga kon ang tawo patay na, ang kasuguan wala na sing gahom sa iya. ²Pareho bala sang babayi nga may bana. Suno sa kasuguan, ang babayi nahigot sa iya bana samtang buhi pa ang iya bana. Pero kon ang iya bana patay na, hilway na siya sa kasuguan nga nagahigot sa iya sa iya bana. ³Gani kon magpamana siya sa iban nga lalaki samtang buhi pa ang iya bana, nagapanginlalaki siya. Pero kon ang iya bana patay na kag magpamana siya sa iban, wala siya nagalapas sa kasuguan, kag wala man siya nagapanginlalaki.

⁴Gani, mga utod, pareho man sina ang natabo sa inyo. Kon parte sa Kasuguan napatay na kamo paagi sa kamatayon ni Cristo. *Gani wala na labot sa inyo ang Kasuguan*. Iya na kamo ni Cristo nga nabanhaw, agod nga magkabuhi kita sing mapuslanon sa pag-alagad sa Dios. ⁵Sang yara pa kita sa aton daan nga pagkabuhi, ang malaot nga mga kailigbon amo ang nagagahom sa aton, kag nagdugang pa gani tungod sa Kasuguan. Kag tungod nga ginhimo ta yadto nga mga butang, ang aton silot amo ang kamatayon. ⁶Pero karon, tungod sa aton paghiusa sa kamatayon ni Cristo, hilway na kita sa Kasuguan nga nag-ulipon sa aton. Ang aton pag-alagad sa Dios karon suno na sa bag-o nga kabuhi nga resulta sang aton pagsunod sa Espiritu *Santo* kag indi sa daan nga pagkabuhi nga resulta sang aton pagsunod sa Kasuguan.

Ang Kasuguan kag ang Sala

⁷Karon basi kon may magsiling nga kon amo sina, malain gali ang Kasuguan. Wala ako nagasiling nga malain. Kay kon wala ang Kasuguan wala ako nakahibalo kon ano ang sala. Halimbawa, kon wala

nagsiling ang kasuguan, “Indi ka magkaibog,” wala ako nakahibalo nga malain ang pagkaibog.⁸ Pero tungod sa sala nga yara na nga daan sa akon, pagkahibalo ko nga malain gali ang pagkaibog, nagdugang pa gid ang akon kaibog. Gani kon wala sang Kasuguan, wala kita nakahibalo kon ano ang ginatawag nga sala.

⁹ Sang una, nagkabuhi ako nga wala sing Kasuguan. Pero pagkahibalo ko sang Kasuguan, nakita ko nga ako gali makasasala, kag didto ko nahibaluan nga ako gali ginsentsyahan na sang kamatayon.¹⁰ Gani ang Kasuguan nga ang katuyuan maghatag sang kabuhi amo ang nagdala sa akon sang kamatayon.¹¹ Kay ang Kasuguan amo ang gin-gamit sang sala nga yara sa akon agod mapatalang ako, kag ang resulta, nasentsyahan ako sang kamatayon tungod nga indi ko masunod ang Kasuguan.

¹² Ang Kasuguan balaan, kag ang tanan nga mga sugo sini balaan, matarong, kag maayo.

¹³ Nagakahulugan bala nga ang maayo nagdala sa akon sang kamatayon? Indi! Ginsentsyahan ako tungod sa akon sala. Kag diri nakita ta nga malaot gid ang sala, kay gin-gamit niya ang Kasuguan nga maayo para masilutan ako sang kamatayon. Gani paagi sa Kasuguan nakita ta kon daw ano kalaot ang sala.

Ang Maayo nga Gusto sang Tawo nga Himuon indi niya Mahimo

¹⁴ Nahibaluan ta nga ang Kasuguan naghalin sa Espiritu sang Dios. Pero ako tawhanon kag ulipon sang sala.¹⁵ Indi ko nagustuhan ang akon ginahimo. Kay ang mga butang nga gusto ko nga himuon indi ko mahimo, pero ang mga butang nga indi ko gusto himuon amo ang akon ginahimo.¹⁶ Kag kon wala ako naluyag sa akon ginahimo nga malain, nagakahulugan nga nagasugot ako nga husto ang ginasiling sang Kasuguan.¹⁷ Gani indi ako ang nagahimo sang malain kundi ang sala nga yari sa akon.¹⁸ Kay nahibaluan ko nga diri sa akon, sa akon tawhanon nga kinaugali, wala gid sing maayo, tungod kay bisan gusto ko nga maghimo sang maayo indi ako makahimo.¹⁹ Gani, ang maayo nga gusto ko nga himuon indi ko mahimo, pero ang malain nga indi ko gusto nga himuon amo ang akon ginahimo.²⁰ Karon, kon ginahimo ko ang indi ko gusto nga himuon, ini nagakahulugan nga indi ako ang nagahimo sini kundi ang sala nga yari sa akon.

²¹ Gani nasapwan ko nga kon gusto ko maghimo sang maayo ginabalabagan ako sang akon malain nga kinaugali.²² Ang akon kaugalingon nalipay gid sa Kasuguan sang Dios,²³ pero diri sa akon may nagasugo nga maghimo sang mga butang nga kontra sa akon nahibaluan nga matarong. Ginaulipon ako sang akon malain nga kinaugali.²⁴ Makaluluoy gid ako! Sin-o bala ang makahilway sa akon sa sining makasasala nga pagkatawo nga nagadala sa akon sa kamatayon?²⁵ Wala sang iban kundi ang Dios paagi kay Jesu-Cristo nga aton Ginoo! Salamat sa Dios!

Amo ini ang akon kahimtangan: ang akon hunahuna nagasunod sa kasuguan sang Dios, pero ang akon lawas nagasunod sa malain nga kinaugali nga makasasala.

Chapter 8

Ang Kabuhi sa Espiritu Santo

¹ Karon, ang mga yara kay Cristo Jesus indi na pagsilutan sang Dios.² Kay sa tapos nga kita nangin yara na kay Cristo Jesus ginagamhan na kita sang Espiritu Santo nga nagahatag sang kabuhi. Gani hilway na kita sa sala kag kamatayon nga nagagahom sa aton.³ Ang Kasuguan indi makakuha sang gahom sang sala sa aton kabuhi, tungod kay maluya ang aton tawhanon nga kinaugali. Ang Dios amo ang nagkuha sang gahom sang sala sa kabuhi sang tawo. Ginpadala niya ang iya Anak diri sa kalibutan nga mangin tawo pareho sa aton nga mga makasasala, agod mangin halad para sa aton mga sala. Kag sa iya pagkatawo, ginlaglag sang Dios ang gahom sang sala.⁴ Ginhimo niya ini agod ang ginapatuman sang Kasuguan matuman sa aton nga wala na nagakabuhi suno sa luyag sang aton tawhanon nga kinaugali kundi suno sa luyag sang Espiritu Santo.⁵ Ang mga tawo nga nagakabuhi suno sa ila tawhanon nga kinaugali wala sing iban nga ginahunahuna kundi kon ano ang naluyagan sang ila tawhanon nga kinaugali, pero ang mga tawo nga nagakabuhi suno sa pagtuytoy sang Espiritu Santo wala sing iban nga ginahunahuna kundi kon ano ang naluyagan sang Espiritu Santo.⁶ Kon ang hunahuna sang tawo yara lang permi sa iya tawhanon nga

kinaugali, ang resulta amo ang kamatayon. Pero kon ang mga butang nga luyag sang Espiritu *Santo* amo ang iya permi ginahunahuna, makabaton siya sang kabuhi kag kalinong.⁷ Kaaway sang Dios ang tawo nga ang iya hunahuna yara lang permi sa iya tawhanon nga kinaugali, kay wala siya nagatuman sa Kasuguan sang Dios, kag ang matuod indi siya makatuman sini.⁸ Ang mga tawo nga nagasunod sang ila tawhanon nga kinaugali indi gid makapalipay sa Dios.⁹ Pero kamo wala na sa paggahom sang inyo tawhanon nga kinaugali. Kay kon ang Espiritu sang Dios nagapuyo sa inyo, ginagamhan na kamo sang Espiritu. Ang tawo nga wala sa iya ang Espiritu ni Cristo indi iya ni Cristo.¹⁰ Pero tungod nga si Cristo yara sa inyo, bisan mapatay ang inyo lawas tungod sa sala, mabuhi gihapon ang inyo espiritu tungod kay ginpakamatarong kamo sang Dios.¹¹ Karon, tungod nga ang Espiritu sang Dios nga nagbanhaw kay Jesus nagakabuhi sa inyo, siya nga nagbanhaw kay Cristo amo man ang magahatag sang kabuhi sa inyo mga lawas nga may kamatayon. Kag himuon niya ini paagi sa iya Espiritu nga nagapuyo sa inyo.

¹² Gani mga utod, dapat sundon ta ang gusto sang Dios kag isikway ta ang gusto sang aton tawhanon nga kinaugali.¹³ Kay kon magkabuhi kamo suno sa inyo tawhanon nga kinaugali, mapatay kamo. Pero kon paagi sa Espiritu *Santo* isikway ninyo ang malain nga mga buhat sang inyo lawas, magakabuhi kamo.

Ang mga Anak sang Dios

¹⁴ Ang mga ginatuytuyan sang Espiritu sang Dios amo ang matuod nga mga anak sang Dios.¹⁵ Kay ang Espiritu nga inyo nabaton wala naghimo sa inyo nga mga ulipon, nga nagakahadlok pareho sang inyo nabatyagan sang una, kundi naghimo siya sa inyo nga mga anak sang Dios. Karon, paagi sa Espiritu *Santo* makatawag na kita sa Dios nga, “Amay.”¹⁶ Ang Espiritu *Santo* upod sa aton espiritu amo ang nagapamatuod nga kita mga anak sang Dios.¹⁷ Kag tungod nga kita mga anak *na sang Dios*, mga manunubli kita sang mga butang nga ginatigana sang Dios para sa aton. Mga manunubli kita kaupod ni Cristo. Kay kon nagaantos kita karon pareho kay Cristo sang una, magaabot ang adlaw nga padunggan man kita kaupod niya.

Ang Maayo gid nga Kahimtangan sa Palaabuton

¹⁸ Kon sa akon lang, ang mga pag-antos karon indi makatupong sa maayo gid nga kahimtangan nga mangin aton sa palaabuton.¹⁹ Kay ang tanan nga tinuga sang Dios nagahulat nga nagahandom gid sang tion nga ipahayag na sang Dios ang iya mga anak.²⁰ Kay ang tanan nga tinuga sang Dios wala makaabot sa katuyuan nga para sa ila. Natabo ini indi suno sa ila luyag kundi tungod nga amo ini ang kabubut-on sang Dios. Pero may paglaom pa,²¹ kay magaabot ang adlaw nga ang mga tinuga sang Dios indi na madunot, kundi mangin kaupod sa mga anak sang Dios nga mahilway, nga mabutang sa maayo gid nga kahimtangan.²² Nahibaluan ta nga hasta karon ang tanan nga tinuga sang Dios nagaugayong sa kasakit pareho sang pagpasakit sang manugbata.²³ Pero indi lang sila, kundi kita man nga nakabaton sang Espiritu *Santo*, nga amo ang una nga regalo sang Dios, nagaugayong man sa kasakit samtang nagapaabot kita sa adlaw nga bag-uhon sang Dios ang aton mga lawas kag himuon niya kita nga iya mga anak.²⁴ Naluwas na kita kag nagapaabot na lang nga makompleto ini nga kaluwasan. Ang paglaom indi matawag nga paglaom kon yara na ang ginalauman. Kay sin-o bala ang magalaom kon yara na?²⁵ Pero kon nagalaom kita sang mga butang nga wala pa sa aton, nagahulat kita nga may pagbatas.

²⁶ Kag tungod nga maluya kita, ang Espiritu *Santo* nagabulig sa aton. Indi kita makahibalo kon ano gid ang dapat nga pangamuyon, amo gani nga ang Espiritu *Santo* nagapangabay sa Dios para sa aton sa mga pag-ugayong nga indi mamitlang.²⁷ Kag tungod nga nakahibalo ang Dios kon ano ang sa tagipusuon sang tawo, nakahibalo man siya sang hunahuna sang Espiritu *Santo*. Kay ang Espiritu *Santo* nagapangabay sa Dios para sa iya mga katawhan, kag suno sa kabubut-on sang Dios.

^a 15 Sa literal makita ang Hebreo nga pulong “*abba*” kag ang Griego nga pulong “*pater*,” nga pareho nga nagakahulugan nga “*tatay*” ukon “*amay*.”

²⁸ Nakahibalo kita nga ang tanan nga nagakalatabo ginahimo sang Dios para sa kaayuhan sang mga nagahigugma sa iya, nga iya mga ginpili suno sa iya katuyuan. ²⁹ Kay halin pa sang una, nahibaluan na sang Dios kon sin-o ang iya mangin mga anak. Kag ginplano na niya nga daan nga mangin kaangay sila sa iya Anak *nga si Jesus*, agod siya ang mangin kamagulangan sa madamo nga mga kauturan. ³⁰ Gani ang mga tawo nga iya ginpili na nga daan gintawag niya *nga mangin iya mga anak*; kag ang mga tawo nga iya gintawag, iya man ginpakamatarong; kag ang iya ginpakamatarong, iya man ginpadunggan.

Ang Gugma sang Dios

³¹ Karon, kon hunahunaon ta ini nga mga butang, makasiling kita nga ang Dios nagaapin gid sa aton, kag wala sing may makahalit sa aton. ³² Wala niya ginlikaw ang iya Anak, kundi ginhalad niya para sa aton tanan. Kon ginhatag niya ang iya Anak, ihatag man niya sa aton ang tanan nga butang. ³³ Wala sing may makasiling nga kita nga mga pinili sang Dios mga makasasala, kay ang Dios mismo ang nagasiling nga kita ginpakamatarong na. ³⁴ Wala na sing may makasiling nga silutan kita, kay si Cristo Jesus mismo ang ginsilutan kag napatay para sa aton, kag indi lang ina kundi ginbanhaw siya kag karon didto siya sa tuo sang Dios nga nagapangabay sa Dios para sa aton. ³⁵ Wala sing may makapahamulag sa aton sa gugma ni Cristo. Bisan mag-agi kita sa mga pag-antos, kalisod, paghingabot, kagutom, kaimulon, katalagman, kag bisan pa sa kamatayon, nasiguro naton nga ginahigugma kita gihapon ni Cristo. ³⁶ Ang Kasulatan nagasiling,

“Tungod sa amon pagtuo sa imo, yara kami permi sa katalagman sang kamatayon. Kaangay kami sa mga karnero nga ilihawon.”

³⁷ Pero bisan amo ini ang aton kahimtangan, masarangan ta gid nga atubangon ini paagi sa bulig ni Cristo nga nagahigugma sa aton. ^{38,39} Kay nasiguro ko gid nga wala sing may makapahamulag sa aton sa gugma sang Dios nga iya ginpakita paagi kay Cristo Jesus nga aton Ginoo. Bisan pa ang kabuhi diri ukon ang kamatayon, ang mga anghel ukon ang mga demonyo, ang nagakalatabo karon ukon ang magakalatabo sa palaabuton, ang mga may gahom, ang mga yara sa ibabaw ukon sa idalom sang kalibutan, ukon bisan ano pa nga mga butang nga gintuga sang Dios indi makapahamulag sa aton sa iya gugma.

Chapter 9

Ang Dios kag ang mga Taga-Israel

¹ Karon may isugid pa ako sa inyo, kag ini matuod, kay yara ako kay Cristo kag wala ako nagabutig. Ang akon konsensya nga ginagamhan sang Espiritu *Santo* nagapamatuod man nga matuod ang akon igasugid, ² nga dako gid ang akon kasubo kag kasakit sa akon tagipusuon ³ tungod sa akon mga kasimanwa kag kadugo. Kon mahimo lang kuntani gusto ko nga ako ang sumpaon sang Dios kag ipahamulag kay Cristo para lang nga mahilway sila sa silot. ⁴ Madamo sila sang bintaha bilang mga Israelinhon. Ginkabig sila sang Dios bilang iya mga anak; ginpakitaan sila sang Dios sang iya masilaw nga presensya; naghimo ang Dios sang mga kasugtanan sa ila; ginhatag sa ila ang Kasuguan; gintudluan sila sang husto nga pagsimba sa iya; madamo ang iya mga ginpromisa sa ila; ⁵ mga kaliwat sila sang mga tawo nga ginpili sang Dios sang una; kag sa ila lahi naghalin si Cristo sang siya nagpakatawo, ang Dios nga makagagahom sa tanan kag dalayawon sa wala sing katapusan! Amen.

⁶ Pero bisan wala nila *napusli ini nga mga pribilehiyo*, wala ini nagakahulugan nga wala pagtumana sang Dios ang iya promisa, kay indi ang tanan nga kaliwat ni Israel pinili sang Dios. ⁷ Indi ang tanan nga mga kaliwat ni Abraham ginakabig nga iya kaliwat. Kay nagsiling ang Dios kay Abraham nga ang mga anak lang ni Isaac ang kilalahon nga iya mga kaliwat. ⁸ Ini nagakahulugan nga indi ang tanan nga mga kaliwat ni Abraham ginakabig nga mga anak sang Dios, kundi ang ginbata lang suno sa ginpromisa kay Abraham ang kilalahon nga mga anak sang Dios. ⁹ Kay amo ini ang promisa sang Dios kay Abraham: “Mabalik ako diri sa masunod nga tuig kag magabata si Sara sang lalaki.”

¹⁰ Kag paagi sa duha ka anak ni Rebeca kag sang aton katigulangan nga si Isaac, ginpakita man sang Dios nga indi tanan nga kaliwat ni Abraham ginakabig nga iya mga anak. ^{11,12} Sa wala pa magbata si Rebeca sang kapid, nagsiling ang Dios sa iya, “Ang magulang magaalagad sa iya manghod.” Ginhambal niya ini sang wala pa sila makahimo sing maayo ukon malain. Kay gusto niya itudlo nga kon magpili siya sang tawo wala siya nagabasi sa *ila maayo nga* mga binuhatan kundi suno sa iya kabubut-on. ¹³ Ang Kasulatan nagasiling,

“Ginhigugma ko si Jacob,
pero wala ko naluyagan si Esau.”

¹⁴ Karon, ano ang aton masiling? Nga indi matarong ang Dios? Indi ina husto! ¹⁵ Kay nagsiling ang Dios kay Moises, “Kaluoyan ko ang gusto ko nga kaluoyan.” ¹⁶ Gani ang mga pagpakamaayo sang Dios indi tungod sa gusto ukon sa ginahimo sang tawo, kundi tungod gid lang sa kaluoy sang Dios. ¹⁷ Kay sa Kasulatan nagsiling ang Dios sa Faraon,^a “Ginhimo ko ikaw nga hari, agod paagi sa akon himuon kontra sa imo, mapakita ko ang akon gahom, kag ang akon ngalan makilala sang tanan nga tawo sa bug-os nga kalibutan.” ¹⁸ Gani ginakaluoyan sang Dios ang gusto niya kaluoyan, kag ginapatig-a niya ang ulo sang mga tawo nga gusto niya patig-ahon.

Ang Kaakig kag Kaluoy sang Dios

¹⁹ Karon, basi kon may magsiling sa akon, “Nгаа bala basulon pa sang Dios ang tawo *tungod sang iya pagpakasala*? Kag sin-o bala ang makapamatok sa kabubut-on sang Dios?” ²⁰ Pero sin-o gid bala ikaw nga magsabat sa Dios? Kita mga tinuga lang sang Dios, gani indi kita makareklamo sa iya kon ngaa ginhimo niya kita nga pareho sini. ²¹ Pareho bala sa manughimo sang kolon, pagusto siya kon ano ang iya himuon sa lunang nga iya ginauyatan. Kon gusto niya, sarang niya mahimo ang duha ka klase sang kolon paagi sa sadto nga lunang: ang isa para sa espisyal nga mga okasyon kag ang isa para sa ordinaryo lang.

²² Karon, gusto sang Dios nga ipakita ang iya gahom kag ang iya kaakig sa mga tawo nga dapat na silutan. Pero pagusto siya kon agwantahon niya anay ini nga mga tawo nga iya pagalaglagon. ²³ Ginahimo niya ini agod mapakita niya ang iya dako nga kaayo sa mga tawo nga iya ginakaluoyan, nga iya na nga daan ginpreparar para padunggan. ²⁴ Kag kita amo ang mga tawo nga iya gintawag, indi lang halin sa mga Judio kundi halin man sa mga indi Judio. ²⁵ Amo ini ang ginsiling sang Dios sa libro ni Oseas,

“Ang mga tawo nga indi akon,
tawgon ko nga ‘akon mga tawo.’
Kag sila nga wala ko ginahigugma sadto anay,
higugmaon ko.

²⁶ Kag ang mga tawo nga ginsilingan ko, ‘Kamo indi akon mga tawo,’
tawgon sila nga mga anak sang buhi nga Dios.”

²⁷ Amo man ini ang ginsiling ni Isaias parte sa mga Israelinhon: “Bisan pareho sang balas sa baybayon ang kadamuon sang kaliwat ni Israel, diutay lang sa *ila ang maluwas*. ²⁸ Kay sa labing madali pagasilutan sang Dios sing maid-id ang *mga tawo* sa kalibutan.” ²⁹ Nagsiling man si Isaias,

“Kon kita nga mga Israelinhon wala pagkaluoyi sang Dios nga Makagagahom,
wala gid sing may nabilin sa aton,
kundi nagkalawala na kuntani kita pareho sang mga tawo sa Sodoma kag Gomorra.”

^a 17 Faraon: *ang buot silingon*, hari sa Egipto.

Ang Israel kag ang Maayong Balita

³⁰ Ang akon buot silingon amo ini: ang mga indi Judio nga wala nagtinguha nga pakamatarungon amo ang ginpakamatarong sang Dios tungod nga nagtuo sila. ³¹ Pero ang mga Judio nga nagtinguha sa pagtuman sang Kasuguan agod pakamatarungon sila sang Dios wala nakadangat sini. ³² Ngaa man? Kay sa baylo nga magtuo ang mga Judio *kay Jesu-Cristo*, nagsalig sila sa ila *maayo nga* mga binuhatan. Nasandad sila sa “bato nga kasandaran.” ³³ Pareho sa ginsiling *sang Dios* sa Kasulatan,

“Nagbutang ako sa Sion sang bato nga kasandaran sang mga tawo.

Yadto nga bato magapadasma sa ila.

Pero ang mga tawo nga magtuo sa sadto nga bato indi gid mahuy-an.”

Chapter 10

¹ Mga utod, dako gid ang akon handom nga ang akon mga kapareho nga mga Judio maluwas, kag ini ginapangamuyo ko sa Dios. ² Makapamatuod ako nga mapisan sila sa pag-alagad sa Dios, pero indi suno sa kamatuoran. ³ Kay wala sila makahibalo sang paagi sang Dios kon paano niya ginapakamatarong ang tawo. Ang ila ginhimo, nagtinguha sila sa ila kaugalingon nga paagi kag wala nila pagsunda ang paagi sang Dios. ⁴ Wala sila makaintiendi nga ang Kasuguan hasta lang kay Cristo, kay paagi sa ginhimo ni Cristo, ang tagsa-tagsa nga nagatuo sa iya amo lang ang ginapakamatarong.

Ang Kaluwasan Para sa Tanan

⁵ Amo ini ang ginsulat ni Moises parte sa pagpakamatarong paagi sa pagtuman sang Kasuguan: “Ang tawo nga nagatuman sang Kasuguan magakabuhi suno sa Kasuguan.” ⁶ Pero amo ini ang ginasilig sa Kasulatan parte sa pagpakamatarong paagi sa pagtuo: “Indi ka magsiling sa imo kaugalingon, ‘Sin-o bala ang mapalangit?’ ” (kon sayuron, sa pagdala kay Cristo paidalom). ⁷ “Indi ka man magsiling, ‘Sin-o ang magpanaog sa kadadalman sang duta?’ ” (kon sayuron, sa pagdala kay Cristo paibabaw halin sa mga patay). ⁸ Kundi nagasilig man ang Kasulatan nga

“Ang pulong sang Dios malapit sa imo, yara sa imo baba kag sa imo tagipusuon.”

Kag ining pulong *sang Dios wala sang iban kundi ang* parte sa pagtuo nga amon ginawali: ⁹ nga kon isugid mo nga si Jesus amo ang Ginoo kag nagatuo ka sa imo tagipusuon nga ginbanhaw siya sang Dios halin sa kamatayon, maluwas ka. ¹⁰ Kay ang tawo ginapakamatarong sang Dios kon nagatuo siya sing hugot sa iya tagipusuon. Kag kon magsugid siya sang iya pagtuo, maluwas siya. ¹¹ Kay nagasilig ang Kasulatan, “Ang nagatuo sa iya indi gid mahuy-an.” ¹² Kag ini nga promisa para sa tanan, Judio man ukon indi Judio, tungod nga ang Ginoo, Ginoo sang tanan, kag nagahatag siya sing bugana nga pagpakamaayo sa tanan nga nagadangop sa iya. ¹³ Kay *nagasilig ang Kasulatan*, “Ang bisan sin-o nga magdangop sa Ginoo maluwas.”

¹⁴ Pero paano ang pagdangop nila sa iya kon wala sila magtuo? Kag paano sila makatuo sa iya kon wala sila makabati parte sa iya? Kag paano sila makabati kon wala sing may magsugid sa ila? ¹⁵ Kag paano *makalakat kag* makasugid ang mga manugbalita kon wala sila ginsugo? Suno sa Kasulatan, “Daw ano kanami kon mag-abot ang mga nagadala sang Maayong Balita.” ¹⁶ Pero indi ang tanan nagbaton sang Maayong Balita. Pareho sang ginsiling ni Isaias, “Ginoo, sin-o bala ang nagpati sang amon ginwali?”

¹⁷ Karon makasiling kita nga ang tawo magatuo lang kay Cristo kon makabati siya sang mensahi parte sa iya. Kag ining mensahi mabatian lang kon may yara nga magtudlo sini. ¹⁸ Karon, nakabati bala ang mga Israelinhon sang sini nga mensahi? Indi mahimo nga wala sila nakabati. Kay *nagasilig ang Kasulatan*, “Nabatian ang ila tingog sa bisan diin nga lugar. Kag ang ila mga pulong nakalambot sa bug-os nga

kalibutan.”¹⁹ Ti ano, wala bala sila nakaintiendi? *Indi mahimo nga wala sila nakaintiendi. Kay* sa ginsulat ni Moises *nagsiling ang Dios sa ila*, “Paimunon ko kamo sa mga tawo nga indi Israelinhon. Paakigon ko kamo tungod nga ipakita ko ang akon kaluoy sa mga tawo nga wala makakilala sa akon.”²⁰ *Naghambal man ang Dios sa ila paagi kay Isaias*. Kag sang paghambal sini ni Isaias wala gid siya nahadlok sa mga tawo,

“Nakita ako sang mga tawo nga wala nagapangita sa akon.

Kag bisan wala sila nagapamangkot parte sa akon, nagpakilala ako sa ila kon sin-o ako.”

²¹ Pero parte sa mga Israelinhon nagsiling siya, “Sige ang akon paabot sa ila nga mga matig-a sang ulo kag mga malalison, nga magbalik sila sa akon.”

Chapter 11

Ang Kaluoy sang Dios sa mga Judio

¹ Ti ano, ginsikway na bala sang Dios ang iya *pinili nga* mga tawo? Wala gid. Kay ako mismo isa ka Israelinhon, kaliwat ni Abraham, kag sakop sang tribo ni Benjamin. ² Wala ginsikway sang Dios ang mga tawo nga iya ginpili halin pa sang una. Nadumduman bala ninyo ang ginasiling sang Kasulatan parte kay Elias? Indi bala nagreklamo siya sa Dios parte sa *ginahimo sang* Israel? *Siling niya*, ³ “Ginoo, ginpatatay nila ang imo mga propeta, kag ginpangguba nila ang mga altar nga ginahalaran sang mga halad para sa imo. Ako na lang ang nabilin nga nagasimba sa imo kag ginatinguhaan pa nila nga patyon ako.” ⁴ Pero ano bala ang sabat sang Ginoo sa iya? “May nabilin pa ako nga 7,000 ka mga Israelinhon nga wala nagsimba sa dios-dios nga si Baal.” ⁵ Amo man ini karon sa aton panahon. May nabilin pa nga mga Israelinhon nga nagatuo sa Dios, kay ginpili niya sila tungod sa iya bugay. ⁶ Ang pagpili sa ila indi tungod sa ila binuhatan kundi suno sa bugay sang Dios; kay kon ginabasi sa mga ginahimo sang tawo, indi na ini matawag nga bugay.

⁷ Karon, makasiling kita nga ang mga Israelinhon wala nakabaton sang ila ginahandom *nga mangin matarong*. Ang ginpili lang sang Dios amo ang nakabaton sang ila ginahandom, pero ang iban ginpatig-a ang ila mga ulo. ⁸ Amo ini ang ginsiling sang Kasulatan *parte sa ila*, “Daw sa ginapatulog sila sang Dios, kag hasta karon indi sila makahibalo sang husto kag indi makaintiendi sang kamatuoran.” ⁹ Nagsiling man si David *parte sa ila*, “Kabay pa nga ang ila mga halad^a magpasandad kag maglaglag sa ila, kag sa sina silutan sila sang Dios.” ¹⁰ Kabay pa nga mabulagan sila. Kag kabay pa nga *indi pagkuhaon ang mabug-at nga ila ginapas-an agod* magbuluktot sila permi.”

¹¹ *Nasandad ang mga Judio kay wala sila nagtuo kay Cristo*. Ti, ano karon? Nagakahulugan bala nga padayon na gid ang ila pagkahulog? Indi! Kundi tungod sa ila paglapas, nahatagan sing kahigayunan ang mga indi Judio nga maluwas. Kag sa sini mahisa ang mga Judio. ¹² Karon, kon ang paglapas kag ang kakulangan sang mga Judio nagdala sang madamo nga pagpakamaayo sa mga tawo sa bug-os nga kalibutan, daw ano pa gid nga mga pagpakamaayo ang mangin resulta kon makompleto ang mga Judio *nga dapat magtuo sa iya*.

Ang Kaluwasan sang mga Indi Judio

¹³ Karon, nagahambal ako sa inyo nga mga indi Judio. Ginhimo ako sang Dios nga apostol para sa inyo *agod ibalita ko sa inyo ang parte kay Cristo*. Kag ginakabig ko nga importante ini nga buluhaton nga ginhatag sa akon, ¹⁴ kay basi kon mapahisa ko sa inyo ang akon mga kapareho nga mga Judio, agod ang iban sa ila *magtuo man kag* maluwas. ¹⁵ Kay kon ang pagsikway sang Dios sa mga Judio nangin kabangdanan nga ang iban nga mga tawo sa kalibutan nakapalapit sa Dios, daw ano pa gid ang mangin resulta kon ang mga Judio batunon liwat sang Dios. Mangin pareho sila sa mga patay nga nabanhaw.

^a 9 ila mga halad: *ukon* ila ginaselebrar nga mga piesta: *sa literal*, lamesa.

¹⁶ *Ang halimbawa sang mga Judio pareho sini:* kon ang bahin sang tinapay nahalad sa Dios, ang bilog nga tinapay iya man sang Dios. Kag kon ang gamot sang kahoy iya sang Dios, ang mga sanga sang kahoy iya man sang Dios.^a ¹⁷ Ang mga Judio pareho sang mga sanga sang kahoy nga olibo nga ginpang-utod. Kag kamo nga mga indi Judio pareho sang mga sanga sang talunon nga olibo nga ginsugpon sa ginpang-utdan nga mga sanga. Gani nakaambit kamo sang mga kaayuhan nga ginhatag sang Dios sa mga Judio. ¹⁸ Pero indi kamo maghunahuna nga mas maayo pa kamo sang sa mga sanga nga ginpang-utod. Dumduma ninyo nga kamo nga mga sanga lang. Indi kamo ang nagabuhi sa gamot, kundi ang gamot amo ang nagabuhi sa inyo.

¹⁹ Basi kon may magsiling sa inyo, “Nga ginpang-utod sila kag kami ang ginsugpon kon indi kami mas maayo sang sa ila?” ²⁰ Ginpang-utod sila tungod nga wala sila nagtuo *kay Cristo* kag kamo ang ginsugpon tungod nga nagtuo kamo. Gani indi kamo magpabugal, kundi mag-andam kamo. ²¹ Tungod kay kon ginapang-utod sang Dios ang natural nga mga sanga *nga amo ang mga Judio*, mahapos ang pagpang-utod sa inyo, *kay kamo mga ginsugpon lang nga mga sanga*. ²² Diri makita ang kaayo sang Dios kag ang iya pagkaestrikto. Estrikto siya sa mga tawo nga indi nagtuo sa iya, pero maayo siya sa inyo, kon nagapabilin kamo sa iya kaayo. Pero kon indi, pang-utdon man niya kamo. ²³ Kag kon indi na magpatig-a ang mga Judio kundi nagtuo man, isugpon niya liwat sila sa puno, kay sarang ina mahimo sang Dios. ²⁴ Kay kamo *nga mga indi Judio* pareho sang mga sanga sang talunon nga olibo nga ginpang-utod kag ginpangsugpon sa natural nga olibo *nga amo ang mga Judio*, bisan pa nga indi ini kinaandan nga paagi. Pero mas mahapos para sa Dios nga ibalik ang natural nga mga sanga sa iya ginhalinan nga puno.

Ang Kaluoy sang Dios para sa Tanan

²⁵ Mga utod *ko kay Cristo*, gusto ko nga mahibaluan ninyo ang kamatuoran nga wala pa nahibalui sang mga tawo, agod indi kamo magpabugal nga daw si sin-o gid kamo. Ang pagpatig-a sang mga Judio *umalagi lang kag* hasta gid lang sa tion nga makompleto na ang mga indi Judio nga dapat nagtuo sa iya.

²⁶ Pagkatapos sini maluwas ang mga Israelinhon, pareho sang ginasing sang Kasulatan,

“Magahalina sa Sion ang Manluluwas;

kuhaon niya ang tanan nga kalautan sa mga kaliwat ni Jacob.

²⁷ Kag amo ini ang akon kasugtanan sa ila:

patawaron ko ang ila mga sala.”

²⁸ Tungod kay ginsikway sang mga Judio ang Maayong Balita, nangin kaaway sila sang Dios, agod kamo nga mga indi Judio mahatagan sang kahigayunan nga maluwas. Pero tungod nga mga pinili sila sang Dios, ginahigugma niya sila. Kay ginpromisa niya ini sang una sa ila mga katigulangan nga palanggaon niya ang ila mga kaliwat. ²⁹ Kag wala nagabaylo ang Dios sang iya hunahuna parte sa mga tawo nga iya ginapili kag ginapakamaayo. ³⁰ Sang una, kamo nga mga indi Judio wala nagtuman sa Dios. Pero karon, tungod nga ang mga Judio wala nagtuman sa iya, ginakaluoyan kamo sang Dios. ³¹ Kag amo man ang matabo sa ila, nga bisan karon wala sila nagatuman sa Dios, kaluoyan man niya sila tungod nga ginakaluoyan niya kamo.

³² Kay gintugutan sang Dios nga ang tanan nga tawo mangin ulipon sang ila mga sala agod ipakita niya sa tanan ang iya kaluoy.

Pagpasalamat sa mga Kaayo sang Dios

³³ Makatilingala gid ang kaayo sang Dios! Indi ta matungkad ang iya kaalam kag ang iya nahibaluan! Sin-o bala ang makaintiendi sang iya hunahuna kag sang iya mga pamaagi? ³⁴ *Pareho sang ginasing sa Kasulatan,*

“Wala sing may nakahibalo sang hunahuna sang Ginoo,

^a 16 *Ang buot silingon ni Pablo sa bersikulo 16, kon si Abraham nangin iya sang Dios, ang iya mga kaliwat nangin iya man sang Dios.*

kag wala sing may makatudlo sa iya kon ano ang iya dapat himuon.

³⁵Wala kita sing may ihatag sa iya

agod nga may bayaran siya sa aton.”

³⁶Kay ang tanan nga butang nagahalin sa Dios, kag ginhimo ini paagi sa iya kag para sa iya. Dayawon siya sa wala sing katapusan! Amen.

Chapter 12

Ang Pagkabuhi Bilang Kristohanon

¹Gani mga utod, tungod sa mga kaluoy sang Dios *sa aton*, nagapangabay ako sa inyo nga ihalad ninyo ang inyo kaugalingon bilang buhi nga halad sa Dios. Itugyan ninyo ang inyo kaugalingon sa pag-alagad sa iya suno sa iya luyag. Amo ini ang husto nga pagsimba sa Dios. ²Indi kamo magsunod sa mga pagginawi sang mga tawo sa sini nga kalibutan. Tuguti ninyo ang Dios nga bag-uhon niya ang inyo hunahuna, agod mahibaluan ninyo ang kabubut-on sang Dios – kon ano ang maayo, husto, kag kon ano gid ang iya nagustuhan.

³Bilang apostol nga amo ang bugay sang Dios sa akon, ginahambalan ko kamo tanan nga indi kamo maghunahuna nga daw si sin-o gid kamo, kundi hunahunaon ninyo sing husto kon ano ang inyo mga abilidad suno sa pagtuo nga ginhatag sang Dios sa inyo. ⁴Kay kon paano nga ang aton lawas may madamo nga parte, kag ang kada parte may iya nga buluhaton, ⁵kita nga mga tumuluo amo man. Bisan matuod nga madamo kita, isa lang kita ka lawas sa aton paghiusa kay Cristo, kag nagaalangot kita sa isa kag isa. ⁶Kag tungod nga ang kada isa sa aton may iya nga abilidad nga nabaton suno sa bugay sang Dios, gamiton ta ining ginhatag niya. Kon may ginhatagan sing abilidad sa pagsugid sang pulong sang Dios, gamiton niya ina suno sa iya pagtuo. ⁷Kag kon may ginhatagan sing abilidad sa pagserbisyo *sa iya isigkatawo*, dapat magserbisyo siya; kon sa pagtudlo, dapat magpanudlo; ⁸kon sa paglaygay, dapat magpanglaygay; kon sa paghatag sa mga imol, dapat maayo nga manughatag; kon sa pagdumala, magdumala nga may kapisan; kag kon sa pagbulig sa mga nalisdan, magbulig nga may kalipay.

⁹Kinahanglan sinsero gid ang aton paghigugma. Likawan ta ang malaot, kag himuon permi ang maayo.

¹⁰Bilang mag-ulutod *kay Cristo* maghigugmaanay gid kita, kag magtinahuray sa isa kag isa. ¹¹Magmapisan kita kag indi magtinamad; mag-alagad kita sa Ginoo nga hugot gid sa aton tagipusuon. ¹²Kag tungod nga may paglaom kita nga maayo ang aton palaabuton, dapat mangin malipayon kita. Batason ta ang mga kabudlayan, kag magpangamuyo kita permi. ¹³Buligan ta ang mga katawhan sang Dios sa ila mga kinahanglanon, kag batunon ta sa aton balay ang mga dumuluong.

¹⁴Ipangamuyo ninyo sa Dios nga pakamaayuhon niya ang mga tawo nga nagahingabot sa inyo. Indi kamo magpangamuyo nga silutan sila sang Dios. ¹⁵Magkalipay kamo upod sa mga nagakalipay, kag magkasubo upod sa mga nagakasubo. ¹⁶Tratara ninyo ang isa kag isa sing palareho. Indi kamo magpabugal kundi magpakig-abyan sa mga tawo nga kubos. Indi kamo maghunahuna nga maalam gid kamo.

¹⁷Kon may maghimo sang malain sa inyo, indi kamo magbalos sang malain. Kundi pinsaron ninyo kon paano kamo makahimo sing maayo sa atubangan sang mga tawo. ¹⁸Himua ninyo ang inyo masarangan nga wala gid sing gamo sa inyo pagpakig-upod sa tanan nga tawo. ¹⁹Mga hinigugma, indi gid kamo magtimalos, kundi itugyan ninyo sa Dios nga amo ang magasilot sa ila. Kay nagasiling ang Ginoo sa Kasulatan, “Ako ang magatimalos; ako ang magasilot.” ²⁰Gani *sundon ta ang ginasiling sang Kasulatan*: “Kon ang imo kaaway ginagutom, pakauna; kon ginauhaw, paimna. Kay kon himuon mo ini mahuya siya sa iya ginahimo sa imo.” ²¹Indi kamo magpadaog sa malain, kundi dauga ninyo ang malain paagi sa paghimo sang maayo.

Chapter 13

Ang Aton Obligasyon sa mga Nagadumala sang Gobyerno

¹ Ang kada isa sa inyo dapat magmatinumanon sa mga nagadumala sa gobyerno, kay ang tanan nga paggobyerno halin sa Dios kag ang mga manugdumala ginbutang sang Dios sa ila puwesto. ² Ang nagakontra sa gobyerno nagakontra sa pagbuot sang Dios, kag ang nagahimo sini nagadala sang silot sa ila kaugalingon. ³ Kon maayo ang aton ginahimo, wala kita sing dapat kahadlukan sa mga nagadumala sa aton, luwas lang kon nagahimo kita sang malain. Gani agod indi ka mahadlok sa mga nagadumala, maghimo ka sang maayo, kag dayawon ka pa nila. ⁴ Ginbutang sila sang Dios sa ila puwesto para sa aton kaayuhan. Pero kon nakahimo ka sang malain, dapat mahadlok ka sa ila, tungod nga may gahom sila sa pagsilot sa imo; kay ginbutang sila sang Dios sa ila puwesto agod silutan ang mga nagahimo sang malain. ⁵ Gani dapat magmatinumanon kita sa aton gobyerno; indi lang tungod sa kahadlok naton sa silot, kundi tungod nga nahibaluan ta nga amo ini ang dapat naton nga himuon. ⁶ Amo man ini ang kabangdanan kon ngaa nagabayad kita sang aton buhis, kay ang mga manugdumala mga alagad sang Dios nga nagapangabudlay para gid sa sini nga butang. ⁷ Gani bayaran ninyo ang inyo nagkalain-lain nga klase sang buhis. Kag tahura ninyo kag padunggi ang mga may awtoridad.

Ang Aton Obligasyon sa Isa kag Isa

⁸ Dapat indi kamo magpabilin nga may utang bisan kay sin-o, luwas lang sa utang nga amo ang paghigugmaanay sa isa kag isa. Ang nagahigugma sa iya isigkatawo nakatuman sang Kasuguan. ⁹ Kay ang mga sugo nga pareho sang, “Indi ka magpanginbabayi ukon magpanginlalaki, indi ka magpatay, indi ka magpangawat, indi ka magkaibog,” kag ang iban pa nga mga sugo sarang matingob sa isa lang ka sugo nga nagasiling, “Higugmaa ang imo isigkatawo pareho sang imo paghigugma sa imo kaugalingon.” ¹⁰ Kon ginahigugma ta ang aton isigkatawo, wala kita nagahimo sing malain sa ila. Amo ina nga kon may paghigugma kita ginatuman ta ang bug-os nga Kasuguan.

¹¹ Dapat ninyo himuon ini, tungod nga nahibaluan ninyo nga tion na ini nga dapat kamo magbugtaw. Kay ang aton kaluwasan mas malapit na sang sa una nga nagtuo kita kay Jesu-Cristo. ¹² Ang kadudulman madali na lang matapos kag ang kasanag madali na gid mag-abot. Gani isikway ta na ang malaot nga mga buluhaton sang kadudulman ¹³ kag isuklob naton ang maayo nga kabuhi bilang armas naton nga mga yara na sa kasanag. Indi kita magpahubog ukon magsunod sa mga mahigko nga pagkinalipay. Indi kita magpakighilawas ukon maghimo sang bisan ano nga klase sang mahigko nga buhat. Indi kita mag-inaway ukon maghisaay. ¹⁴ Sa baylo, ang pamatasan ni Ginoong Jesu-Cristo ang dapat makita sa inyo kabuhi. Kag indi ninyo paghatagan sing lugar ang inyo tawhanon nga kinaugali nga maghimo sang malain.

Chapter 14

Indi Ninyo Pagpakalainon ang Iban

¹ Batuna ninyo ang tawo nga maluya ang iya pagtuo, kag indi ninyo paghikayi ang iya mga panghunahuna. ² May mga tumuluo nga nagapati nga puwede makakaon sang bisan ano, kag may mga tumuluo nga maluya *ang ila pagtuo* nga ang ila ginakaon utan lang. ³ Ang tumuluo nga nagakaon sang bisan ano indi dapat magpakanubo sa tumuluo nga ang iya ginakaon utan lang, kag ang tumuluo nga utan lang ang ginakaon indi man dapat maghukom sa nagakaon sang bisan ano. Kay sila nga duha pareho nga ginabaton sang Dios, ⁴ kag sa Dios sila manabat. Gani sin-o ka bala nga maghukom sa suluguon sang iban? Ang iya Agalon gid lang amo ang makasiling kon maayo ukon malain ang iya ginahimo. Kag mahimo gid niya ang maayo, kay ang Ginoo amo ang magabulig sa iya sa paghimo sang maayo.

⁵ May mga tawo nga nagakabig nga may mga adlaw nga labi pa ka importante sang sa iban nga mga adlaw. Kag may nagakabig man nga ang tanan nga adlaw palareho lang. Ang kada isa dapat maghimo kon

ano sa iya pagpati ang husto sa panulok sang Dios. ⁶ Kon ang tawo may ginapasulabi nga adlaw, ginahimo niya ini para sa Ginoo. Kag ang tawo nga nagakaon sang bisan ano, ginahimo man niya ini para sa Ginoo, tungod nga nagapasalamat siya sa Dios sa iya ginakaon. Ang iban nga wala nagakaon sang iban nga pagkaon nagahimo sini para man sa Ginoo, kag nagapasalamat man sila sa Dios. ⁷ Kay wala sing bisan sin-o sa aton nga mga tumuluo ang nagakabuhi ukon mapatay para sa iya kaugalingon. ⁸ Kon nagakabuhi kita, nagakabuhi kita para sa Ginoo, kag kon mapatay kita, para man sa Ginoo. Gani kon nagakabuhi kita ukon mapatay, iya kita sang Ginoo. ⁹ Amo gani nga si Cristo nagpakamatay kag nabanhaw, agod mangin Ginoo siya sang mga buhi kag mga patay. ¹⁰ Gani indi kamo magpakanubo ukon maghukom sa inyo mga utod *kay Cristo*. Kay kita tanan magaatubang sa Dios, kag siya ang magahukom *kon ang aton ginhimo maayo ukon malain*. ¹¹ Kay nagasiling ang Kasulatan, “Ako ang Ginoo nga buhi. Magaabot ang adlaw nga ang tanan nga tawo magaluhod sa akon atubangan kag magakilala nga ako Dios.” ¹² Amo ini nga ang kada isa sa aton magapanabat sa Dios sa iya mga ginhimo diri sa kalibutan.

¹³ Gani indi na kita maghukom sa isa kag isa. Sa baylo, likawan ta ang mga butang nga mangin kabangdanan sang pagpakasala sang aton utod *kay Cristo*. ¹⁴ Tungod nga ako yara kay Ginoong Jesus, nahibaluan ko nga wala sing pagkaon nga indi matinlo. Pero ang bisan sin-o nga nagakabig nga may pagkaon nga ginadumili, ti indi siya dapat magkaon sina. ¹⁵ Karon, kon tungod sang imo ginakaon nalainan ang imo utod, wala ka nagahigugma sa iya. Nagpakamatay man si Cristo para sa iya, gani indi paggub-a ang iya pagtuo tungod sang imo ginakaon. ¹⁶ Bisang ginakabig ninyo nga ang isa ka butang indi malain, indi ninyo paghimua kon pakalainon kamo sang iban tungod sini. ¹⁷ Kay ang ginharian sang Dios indi parte sa pagkaon kag pag-inom, kundi parte sa matarong nga kabuhi, maayo nga relasyon sa isa kag isa, kag kalipay nga halin sa Espiritu Santo. ¹⁸ Ang bisan sin-o nga nagaalagad kay Cristo sa sini nga paagi amo ang nagustuhan sang Dios kag ginatahod sang mga tawo.

¹⁹ Gani tinguhaan ta gid ang paghimo sang mga butang nga nagadala sing maayo nga relasyon kag nagapalig-on sa pagtuo sang isa kag isa. ²⁰ Indi paggub-a ang pagtuo sang ginluwas sang Dios tungod lang sa pagkaon. Sarang makaon ang tanan nga klase sang pagkaon, pero indi maayo nga magkaon sang pagkaon nga mangin kabangdanan sang pagpakasala sang iban. ²¹ Ang maayo nga himuon, indi ka magkaon sang karne ukon mag-inom sang mga ilimnon nga makahulubog ukon maghimo sang bisan ano nga mangin kabangdanan nga magpakasala ang imo utod. ²² Dapat ikaw lang kag ang Dios ang nakahibalo sang imo nga ginapatihan parte sini. Bulahan ang tawo nga wala ginatublag sang iya konsensya sa iya mga ginahimo nga suno sa iya maayo. ²³ Pero kon nagaduhaduha siya sa iya pagkaon, konsensyahon siya kon iya ini kaunon kay ang iya ginahimo wala nabasi sa iya ginapatihan. Sala ang bisan ano nga ginahimo ta nga wala nabasi sa aton ginapatihan.

Chapter 15

Magpasunaid Kita sa mga Maluya

¹ Kita nga mga malig-on sa *pagtuo* dapat magpasunaid kag magbulig sa aton mga kaupod nga maluya pa. Indi lang ang aton gusto ang aton hunahunaon, ² kundi hunahunaon ta man ang kaayuhan sang kapareho naton nga tumuluo, agod mapalig-on ang iya pagtuo. ³ Bisang gani si Cristo wala naghandom sang iya kaugalingon nga kaayuhan. Kundi suno sa ginasiling sang Kasulatan, “Ang mga insulto sang mga tawo sa imo ginbatyag ko.” ⁴ Ang tanan nga ginsulat sa Kasulatan sang una ginsulat sa pagtudlo sa aton. Paagi sa Kasulatan, ginatudluan kita nga batason ta ang mga kalisod, kag paagi man sa sini ginapalig-on ang aton paglaom nga *maayo ang aton palaabuton*.

⁵ Kabay pa nga ang Dios nga nagapabakod sa aton sa pagbatas sang mga kabudlayan kag nagahatag sa aton sing paglaom magabulig sa inyo nga mag-isa kamo bilang mga sumulunod ni Cristo Jesus, ⁶ agod magtingob kamo sa pagdayaw sa Dios kag Amay sang aton Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Maayong Balita Para sa mga Indi Judio

⁷ Ginbaton kamo ni Cristo, gani batuna man ninyo ang inyo kapareho nga tumuluo agod madayaw ang Dios. ⁸ Ang kabangdanan kon ngaa ginsugo si Jesus sa pag-alagad sa mga Judio indi lang sa pagpakita nga ang Dios masaligan sa pagtuman sang iya mga promisa sang una sa ila mga katigulangan, ⁹ kundi sa pagpakita man sa mga indi Judio sang kaluoy sang Dios, agod magdayaw man sila sa Dios. Kay nagasiling ang Kasulatan,

“Magasugid ako sang imo kaayo upod sa mga indi Judio;
kag magakanta ako sang mga pagdayaw sa imo.”

¹⁰ May nasulat man sa Kasulatan nga nagasiling,

“Kamo nga mga indi Judio, magkalipay kamo kaupod sa mga pinili sang Dios!”

¹¹ Kag nagasiling pa gid,

“Tanan kamo nga mga indi Judio, dayawa ninyo ang Ginoo;
tanang kamo nga mga tawo, dayawa ninyo siya!”

¹² Nagsiling man si Isaias,

“Magaguwa sa mga kaliwat ni Jesse ang manugdumala sang mga indi Judio,
kag magasalig sila sa iya.”

¹³ Kabay pa nga ang Dios nga nagahatag sing paglaom maghatag man sa inyo sing kalipay kag kalinong tungod sang inyo pagtuo sa iya, agod paagi sa gahom sang Espiritu Santo magadugang pa gid ang inyo paglaom.

Ang Kabangdanan sang Pagsulat Sini ni Pablo

¹⁴ Mga utod, nasiguro ko gid nga maayo kamo nga mga tawo. Nasiguro ko man nga madamo na ang inyo nahibaluan, kag sarang na kamo makalaygay sa isa kag isa. ¹⁵ Pero sa sulat nga ini, ginapadumdom ko kamo parte sa pila ka mga butang tungod nga indi ko gusto nga malipatan ninyo ini. Wala ako nahadlok sa paghambal sa inyo sining mga butang, kay tungod sa bugay sang Dios ginhatagan niya ako sing awtoridad ¹⁶ sa pag-alagad kay Cristo Jesus bilang pari sa mga indi Judio. Ginatudlo ko sa ila ang Maayong Balita halin sa Dios agod mangin halad sila nga iya maluyagan, nga mangin iya paagi sa Espiritu Santo. ¹⁷ Kag tungod nga ako yara kay Cristo Jesus, sarang ako makapabugal sang akon nahimo sa pag-alagad sa Dios. ¹⁸ Kag wala ako sing iban nga ipabugal kundi ang mga ginhimo ni Cristo paagi sa akon, nga ang mga indi Judio nagasunod na sa iya paagi sa akon mga pagtudlo kag mga hinimuan, ¹⁹ sa bulig sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang—kag ini tanang paagi sa gahom sang Espiritu Santo. Ang Maayong Balita parte kay Cristo ginwali ko bisan diin ako nagkadto kag naglibot pa gani ako halin sa Jerusalem hasta sa Iliriko. ²⁰ Handom ko gid nga magwali sa mga lugar nga ang mga tawo wala pa makabati sang Maayong Balita parte kay Cristo, tungod kay indi ko gusto nga magwali sa mga lugar nga nawalihan na sang iban.

²¹ Pareho sang ginasing sang Kasulatan,

“Ang wala pa masugiri parte sa iya makakilala;
kag ang wala pa makabati makaintiendi.”

Ang Plano ni Pablo nga Magkadto sa Roma

²² Gani wala pa ako makaabot dira sa inyo tungod nga naglibot ako sa mga banwa diri. ²³ Pero karon, tungod nga natapos ko na ang akon obra sa sini nga mga lugar, kag tungod nga pila na ka tuig ang akon handom nga makakadto dira sa inyo, ²⁴ ayhan magakitaay na gid kita. Kay ang akon plano maagi ako dira

sa inyo kon magpa-Espania ako. Gusto ko nga malipay sa pagpakig-upod sa inyo bisan sa malip-ot lang nga tion antes ako magpa-Espania paagi sa inyo pagpatigayon. ²⁵ Pero karon makadto ako anay sa Jerusalem agod idul-ong ang bulig para sa mga katawhan sang Dios didto. ²⁶ Kay ang *mga tumuluo sa Macedonia* kag *Acaya* nagbuluntad nga maghatag sang bulig sa mga imol nga mga katawhan sang Dios didto sa Jerusalem. ²⁷ Gusto nila nga himuon ini. Kon sa bagay may kabalaslan sila sa mga tumuluo sa Jerusalem. Kay kon indi tungod sa mga tumuluo sa Jerusalem, ining mga indi Judio wala nakabaton sang mga espirituhanon nga mga pagpakamaayo. Gani dapat nga buligan sang mga indi Judio ang mga tumuluo sa Jerusalem sa ila materyal nga mga kinahanglanon. ²⁸ Pagkatapos nga mahatag ko sa ila ini nga mga bulig, mahapit ako dira sa inyo antes ako magpa-Espania. ²⁹ Kag nagapati ako nga sa pag-abot ko dira, madamo nga mga pagpakamaayo halin kay Cristo ang mabaton naton sa isa kag isa.

³⁰ Gani mga utod, tungod kay Jesu-Cristo nga aton Ginoo, kag tungod sa gugma nga ginhatag sang Espiritu *Santo* sa aton, nagapangabay ako nga buligan ninyo ako sa pagpangamuyo sing hugot sa Dios para sa akon. ³¹ Pangamuyo kamo nga indi ako maano sang mga indi tumuluo sa Judea, kag pangamuyo man kamo nga malipay ang mga katawhan sang Dios sa Jerusalem sa bulig nga akon dalhon sa ila. ³² Dayon, kon itugot sang Dios, makadto ako dira sa inyo nga puno sing kalipay, kag makapahuway ako kaupod ninyo. ³³ Kabay pa nga ubayan kamo sang Dios nga nagahatag sing kalinong sa aton kabuhi. Amen.

Chapter 16

Mga Pagpangamusta ni Pablo

¹ Karon gusto ko nga ipakilala sa inyo ang aton utod nga si Febe. Nagaalagad siya sa iglesya sa Cencrea. ² Batuna ninyo siya *bilang inyo utod* sa Ginoo kag amo gid ini ang dapat ninyo himuon bilang mga katawhan sang Dios. Buligan ninyo siya sa iya mga kinahanglanon, kay madamo ang iya nabuligan. Ako gani nabuligan man niya.

³ Ikamusta ninyo ako kay Priscila kag kay Aquila. Ini sila kaupod ko man nga mga manugpangabudlay kay Cristo Jesus. ⁴ Gintaya nila ang ila kabuhi sa katalagman para sa akon; kag indi lang ako ang nagapasalamat sa ila, kundi ang tanan man nga mga iglesya nga indi Judio. ⁵ Kamusta man sa tanan nga mga tumuluo nga nagatipon didto sa ila balay.

Nagapangamusta man ako sa akon hinigugma nga abyan nga si Epeneto. Siya ang nahauna nga nagtuo kay Cristo sa probinsya sang Asia. ⁶ Kamusta man kay Maria. Nagpangabudlay siya sing tudo-tudo para sa inyo. ⁷ Kamusta man sa akon mga kapareho nga Judio nga si Andronico kag si Junia. Ini sila kaupod ko nga napriso. Kilala sila sang mga apostoles, kag una pa sila sa akon nga nag-Kristohanon.

⁸ Nagapangamusta man ako sa akon hinigugma nga abyan sa Ginoo nga si Ampliato. ⁹ Kamusta man kay Urbano nga kaupod namon nga manugpangabudlay kay Cristo, kag sa akon hinigugma nga abyan nga si Estaquis. ¹⁰ Kamusta man kay Apeles. Bisang madamo ang iya naagihan nga mga pag-antos, wala gid siya nagtalikod kay Cristo. Kamusta man sa panimalay ni Aristobulo, ¹¹ kay Herodion nga akon kapareho nga Judio, kag sa mga yara sa Ginoo sa panimalay ni Narciso.

¹² Nagapangamusta man ako kay Trifena kag kay Trifosa. Ini sila mga mapisan nga mga manugpangabudlay sa Ginoo. Kamusta man sa aton hinigugma nga abyan nga si Persida. Madamo ang iya nahimo para sa Ginoo. ¹³ Nagapangamusta man ako kay Rufo. Ini siya bantog nga manugpangabudlay sa Ginoo. Kamusta man sa iya iloy, nga ang pagkabig niya sa akon pareho gid sa iya anak. ¹⁴ Kamusta man sa ila ni Asincrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, kag sa *tanan nga mga utod kay Cristo* nga kaupod nila. ¹⁵ Kamusta sa ila ni Filologo, Julia, Nereo, kag sa iya utod nga babayi, kay Olimpás, kag sa tanan nga mga katawhan sang Dios nga kaupod nila.

¹⁶ Magkamustahanay kamo bilang mag-ulutod kay Cristo.^a Ang tanan nga mga iglesya nga iya ni Cristo nagapangamusta dira sa inyo.

Katapusan nga mga Laygay

¹⁷ Mga utod *ko kay Cristo*, mag-andam kamo sa mga tawo nga ginahalinan sang pagbinahin-bahin kag nagatublag sang pagtuo sang mga tumuluo. Ginakontra nila ang mga pagpanudlo nga gintudlo sa inyo sang una. Gani likawi ninyo sila. ¹⁸ Ang mga tawo nga nagahimo sina wala nagaalagad kay Cristo nga aton Ginoo, kundi ang ila gid lang gusto ang ila ginaintiendi. Ginapatalang nila ang mga tawo nga kulang sa ihibalo paagi sa ila maayo nga mga paghambal kag mga pagpadayaw-dayaw. ¹⁹ Bantog gid ang inyo pagtuman kay Cristo, gani nalipay gid ako; pero gusto ko nga magmaalam kamo kon parte sa paghimo sang maayo, kag ignorante kon parte sa paghimo sang malain. ²⁰ Ang gahom ni Satanas madali na lang nga gub-on sang Dios nga nagahatag sa aton sang kalinong. Ipapierdi niya si Satanas sa inyo.

Kabay pa nga pakamaayuhon gid kamo sang aton Ginoong Jesus.

²¹ Ang akon kaupod nga manugpangabudlay nga si Timoteo nagapangamusta man sa inyo, pati si Lucio, si Jason, kag si Sosipatro nga akon kapareho nga mga Judio.

²² (Ako, si Tercio nga yara man sa Ginoo, nagapangamusta man sa inyo. Ako ang nagsulat sining sulat *ni Pablo*.) ²³ Si Gayo nagapangamusta man sa inyo. Ako, si Pablo, nagadayon diri sa iya balay, kag diri man nagasimba ang mga tumuluo. Si Erasto nga tresurero sang siyudad kag ang aton utod nga si Cuarto nagapangamusta man sa inyo.

²⁴ [Kabay pa nga pakamaayuhon gid kamo tanan sang aton Ginoong Jesu-Cristo. Amen.]

Pagdayaw sa Dios

²⁵ Dayawon ta ang Dios nga makapalig-on sa inyo suno sa Maayong Balita parte kay Jesu-Cristo nga akon ginawali sa inyo. Ang Maayong Balita madugay na nga gintago, ²⁶ pero karon ginasugid na ini sa tanan nga mga tawo suno sa sugo sang wala sing katapusan nga Dios, agod ang tanan magtuo kag magtuman kay Cristo. Kag ginpahibalo man ini paagi sa mga ginsulat sang mga propeta sang una.

²⁷ Paagi kay Jesu-Cristo, dayawon ta sa wala sing katapusan ang Dios nga amo lang ang nakahibalo sang tanan! Amen.

^a 16 Magkamustahanay kamo bilang mag-ulutod kay Cristo: *sa literal*, magkamustahanay kamo nga may balaan nga halok.